

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
KUMLUCA SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ
2025-2026 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI
HEMŞİRELİK ESASLARI -I DERS PROGRAMI

DERSİN TANIMI: Hemşirelik Esasları-I Dersi, hemşirelik mesleki uygulamaları, bilimsel bilgi içeriğine sahip kavramsal bir çerçeveye içinde örgütleyerek, bilgiyle obje arasında ilişki kurmaya ve mesleğin öğrenilmesini kolaylaştırmaya yönelik bir derstir. Hemşirelik Esasları Dersi; Hemşirelik Eğitimi, günlük yaşam aktiviteleri ve temel insan gereksinimlerinin karşılanmasına odaklanan tüm hemşirelik uygulamalarının yanı sıra temel kavramlar, kuramlar, hemşirelik felsefesi, kanıta dayalı hemşirelik, eleştirel düşünme, etik ve değerler gibi hemşireliğin özünü oluşturan kuramlara dayandıran, diğer derslere temel oluşturan kuramsal uygulamalı bir derstir.

DERSİN ÖĞRENME ÇIKTILARI: Öğrenciler Hemşirelik Esasları Dersi sonunda;

- İçinde bulundukları toplumun sağlık gereksinimlerine duyarlı olup, kültürler arası etkileşimin olumlu-olumsuz yanlarını değerlendirebilir.
- Etik ve moral konularında iç görü sahibi olarak doğru yaklaşımlarda bulunur.
- Eleştirel düşünme gücü ve yaratıcılıklarını hemşirelik uygulamalarında doğru kullanır.
- Hizmet verdikleri bireyin sorunlarına çözüm üretirken bütüncül yaklaşımda bulunarak bireye özgü tüm ihtiyaçları belirler.
- Bireylere, onların bağımsızlıklarına değer veren bir yaklaşım sergileyerek, sağlıklı/hasta birey merkezli çalışmanın önemini kavrar.
- Etik konularda bireylerin haklarını savunabilirler.
- Etkili ve güçlü kişiler arası iletişim kurarak grupla çalışma, rapor hazırlama ve sunmayı öğrenirler.
- Öğrenme yoluyla bireysel ve mesleki açıdan sürekli gelişmenin önemini kavrarlar.

DERSİN PROGRAMDAKİ YERİ VE SÜRESİ: Hemşirelik Esasları I Dersi; I. sınıf Güz yarı yılında yer alan, haftada 4 saat teorik, 2 saat laboratuvar, toplamda 84 saatten oluşan, 4 kredilik bir derstir. Öğrenciye 4 AKTS sağlar.

DERSİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE DEVAM ZORUNLULUĞU: Dersin değerlendirilmesi ve devam zorunluluğu, Akdeniz Üniversite Ön lisans-Lisans Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinde ve Akdeniz Üniversitesi Sınav ve Başarı Değerlendirme Yönergesi'nde yer alan esaslara göre yapılır.

Akdeniz Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği Madde 29'a) Teorik derslerin en az %70'ine, b) Uygulamalı derslerin en az %80'ine devam zorunludur.

DERSİN SUNUMUNDA KULLANILAN YÖNTEMLER: Derste katılımlı öğretim yöntemleri kullanılır. Her öğrenci eğiticiler tarafından istenilen hazırlıkları (derse ön hazırlık çalışmaları vb.) yapar, eğiticiler ve grupla paylaşır.

BAŞARININ DEĞERLENDİRİLMESİ VE PUANLANMASI:

Değerlendirme Aracı/Yöntem	Yüzdesi
Ara Sınav	% 20
Uygulama Sınavı	% 40
Dönem Sonu Sınavı (Final Sınavı)	% 40

2025-2026 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI GÜZ YARIYILI EĞİTİM ÖĞRETİMİN YÜRÜTÜLMESİNE İLİŞKİN İLKELER:

- Teorik dersler yüz yüze Derslik-11’te gerçekleştirilecektir. Eğitim, önceden saptanmış konulara göre yürütülmekte olup, öğrencilerin derslere hazırlıklı gelmeleri, öncesinde ve sonrasında önerilen etkinliklere katılımları beklenmektedir. Ders kaynak olarak görselde yer alan kitap önerilmektedir. (Aştı Atabek T, Karadağ A, “Hemşirelik Esasları I-II”, Akademi Basın ve Yayıncılık, 2. Baskı, 2019).

- Laboratuvar uygulamaları için dersin sorumlu öğretim elemanının belirlediği “Uygulama Rehberi” ışığında, öğrencileri gruplara ayırarak her grupta bir öğretim elemanı ile Beceri Laboratuvarlarında uygulamalı olarak yürütülecektir.
- Dersin ölçme değerlendirilmesi için bir ara sınav, bir uygulama sınavı ve bir final sınavı yapılır.

DERSİN SORUMLULARI: Öğr. Gör. Ülkü ÖZER, Öğr. Gör. Selçuk GÖRÜCÜ, Ar. Gör. Ayşe Gül AYDIN

KAYNAKLAR:

- Kaşıkçı Kara M ve Akın E, “Temel Hemşirelik Esaslar, Kavramlar, İlkeler, Uygulamalar”, İstanbul Tıp Kitabevleri, 3. Baskı, 2023.
- Aştı Atabek T, Karadağ A (2024). “Hemşirelik Esasları I-II”, Akademi Basın ve Yayıncılık, 2. Baskı, 2024.
- Uygulama Rehberi A.Ü. KSBF Hemşirelik Esasları Öğretim Elemanları tarafından hazırlanan.
- Carpenito JL. Çeviri: Erdemir F., Türk G. “Hemşirelik Tanıları El Kitabı”. Nobel Tıp Kitabevleri, 5. Baskı, 2024.

HEMŞİRELİK ESASLARI-I DERS PROGRAMI

TARİH	SAAT	DERS SAATİ	KONU	ÖĞRETİM ELEMANI
1.HAFTA				
18.09.2025	08:30-12:20	4	Dersin Sunumu - Dersin Amacı, Hedef, İçerik ve Yöntem - Ödev ve Değerlendirme Sistemi - Sağlık, Hastalık - Yaşam Süreci	SELÇUK GÖRÜCÜ ÜLKÜ ÖZER AYŞE GÜL AYDIN
	13:30-15:20	2	Holistik, Hümanistik Yaklaşım	SELÇUK GÖRÜCÜ
2.HAFTA				
25.09.2025	08:30-10:20	2	Temel İnsan Gereksinimleri	SELÇUK GÖRÜCÜ
	10:30 -12:20	2	- Hemşireliğin Kültürel ve Sosyal Roller - Fonksiyonları, Sorumlulukları	SELÇUK GÖRÜCÜ
	13.30-15.20	2	BİREY VE HASTANE ORTAMI - Sağlıklı hastane ortamı - Hastane tanımı ve özellikleri - Güvenli ortam ve güvenli ortamı sağlamada hemşirenin rolü - Taburculuk ve Hasta Kabulü	SELÇUK GÖRÜCÜ
3.HAFTA				
02.10.2025	08:30- 12:20	4	HAREKET GEREKSİNİMİ - Hareket ve kasların kasılması - Hareketsizliğin organizmaya etkisi - Vücut mekanikleri ve ilkeleri - Hasta bakımında temel koruyucu yatış pozisyonları - Hastanın yatak içinde çevrilmesi, hareket ettirilmesi, taşınması - Hareket Gereksinimi Muayene Pozisyonları - Sim's pozisyonu - Dorsal rekümbent pozisyonu - Diz- göğüs (knee-chest) pozisyonu - Litotomi pozisyonu - Trendelenburg pozisyonu - Ortopne pozisyonu	SELÇUK GÖRÜCÜ
	13.30-15:20	2	LABORATUVAR Hareket Gereksinimi: - Hastayı yatağın kenarına çekme - Hastayı supine (sırt üstü) yatış pozisyonundan lateral (yan) yatış pozisyonuna getirmek - Hastayı supine yatış pozisyonundan prone(yüz üstü) yatış pozisyonuna getirmek - Hastayı prone yatış pozisyonundan supine yatış pozisyonuna getirmek - Hastayı yatakta oturtma (Fowler's, Semi-Fowler's Pozisyonu)	SELÇUK GÖRÜCÜ ÜLKÜ ÖZER AYŞE GÜL AYDIN

			- Hastayı yatak kenarında oturtma - Hastayı yataktan sandalyeye alma - Hastayı sandalyeden yatağa alma - Hastayı yataktan sedyeye alma - Ayak tahtası kullanma	
4.HAFTA				
09.10.2025	08:30-12:20	4	SAĞLIKLI BİREYİN HİJYEN GEREKSİNİMİ - Hijyen tanımı - Deri bakımı - Derinin yapısı ve görevleri - Deri bakımında genel ilkeler - Yatak yapımı Bireysel hijyen uygulamaları - Göz, kulak ve burun bakımı - Ağız bakımı - Protez diş (takma diş) bakımı	ÜLKÜ ÖZER
	13:30-15:20	2	- El – yüz bakımı - Tırnak bakımı - Ayak bakımı - Sırt Masaj	ÜLKÜ ÖZER
5.HAFTA				
16.10.2025	08:30-10:20	2	- Hasta bakımında temel koruyucu yatış pozisyonları gösterimi - Hareket Gereksinimi Muayene Pozisyonları: - Sim's pozisyonu - Dorsal rekümbent pozisyonu - Diz- göğüs (knee-chest) pozisyonu - Litotomi pozisyonu - Trendelenburg pozisyonu - Ortopne pozisyonu	SELÇUK GÖRÜCÜ ÜLKÜ ÖZER AYŞE GÜL AYDIN
	10:30-12:20	2	LABORATUVAR Bireysel Hijyen: - Hasta yatağının yapılması - İçinde hasta bulunan yatağın yapılması - Yatak banyosu	SELÇUK GÖRÜCÜ ÜLKÜ ÖZER AYŞE GÜL AYDIN
	13:30-15:20	2	LABORATUVAR Bireysel Hijyen: - Sırt masajı - Yatak içinde baş banyosu - Ağız bakımı - Özel ağız bakımı - Perine bakımı	SELÇUK GÖRÜCÜ ÜLKÜ ÖZER AYŞE GÜL AYDIN
6.HAFTA				
	08:30-12:20	4	ENFEKSİYON KONTROLÜ - Enfeksiyon süreci döngüsü - Enfeksiyon gelişimi - Enfeksiyon kontrolü - Asepsi (tıbbi ve cerrahi asepsi) - Dezenfeksiyon ve sterilizasyon yöntemleri - Fiziksel yöntemler: kaynatma, basınçlı buhar, kuru ısı	ÜLKÜ ÖZER

23.10.2025			– Kimyasal yöntemler: gazlar, etilen oksit gazı • Antisepsi • Antiseptik ve dezenfektanlar • Disposable malzeme kullanma • Steril malzeme hazırlama ve kullanılan teknikler (pens kavanozu, tromel, küvet, eldiven, maske, galoş...) • Nozokomiyal enfeksiyonlar ve önlenmesinde hemşirenin rolü • İzolasyon tipleri • El yıkamanın önemi ve el yıkama tipleri	
	13:30- 15:20	2	LABORATUVAR Enfeksiyon Kont.: • Aseptik el yıkama • Aseptik solüsyonla el yıkama • Cerrahi el yıkama • Non-steril eldiven giyme • Kişisel koruyucu ekipman giyme ve çıkarma • Steril eldiven giyme ve çıkarma • Steril alan oluşturma ve koruma	SELÇUK GÖRÜCÜ ÜLKÜ ÖZER AYŞE GÜL AYDIN
7.HAFTA				
30.10.2025	08:30-12:20	4	YAŞAM BULGULARI Vücut Isısı • Vücut ısısı üretimi, ısı kaybı • Vücut ısısının düzenlenmesi • Vücut ısısını etkileyen faktörler • Vücut ısısı ölçme teknikleri ve normal vücut ısısı değerleri • Oral vücut ısısı ölçümü • Rektal vücut ısısı ölçümü • Aksiler vücut ısısı ölçümü • Vücut ısısı değişimlerinde hemşirelik uygulamaları • Hipotermi, Hipertermi Nabız • Nabızın özellikleri (ritmi, volümü) • Nabız alınan bölgeler • Radial nabız sayma • Apikal nabız sayma • Nabız sayısını değerlendirme Solunum • Solunumun düzenlenmesi • Solunumun sayı, hız ve derinlik yönünden değerlendirilmesi • Solunumu etkileyen faktörler • Solunum sayısını değerlendirme	SELÇUK GÖRÜCÜ
	13:30-15:20	2	LABORATUVAR Vücut Isısı: • Elektronik termometre ile vücut sıcaklığını ölçme • Timpanik membran termometresi ile vücut sıcaklığını ölçme • Digital termometre ile alından vücut	SELÇUK GÖRÜCÜ ÜLKÜ ÖZER AYŞE GÜL AYDIN

			sıcaklığını ölçme • Disposable termometre ile vücut sıcaklığını ölçme Nabız ve Solunum: • Nabız alma ve solunum sayma • Apikal arterden nabız sayma	
8.HAFTA				
06.11.2025	08:30-12:20	4	HEMŞİRELİK SÜRECİ (BAKIM PLANI)	SELÇUK GÖRÜCÜ
	13:30-15:20	2	ARA SINAV (DEĞİŞEBİLİR)	
9. HAFTA				
13.11.2025	08:30-12:20	4	Arteriyel Kan Basıncı • Arteriyel kan basıncının düzenlenmesi • Arteriyel kan basıncının normal değerleri • Arteriyel kan basıncını etkileyen faktörler • Arteriyel kan basıncının ölçülmesi ve değerlendirilmesi • Hipertansiyon • Hipotansiyon • Yaşam bulgularının kaydedilmesi ve izlenmesi	SELÇUK GÖRÜCÜ
	13:30-15:20	2	LABORATUVAR Yaşam Bulguları: • Brakial arterden kan basıncı ölçme • Palpasyon tekniği ile arteriyel kan basıncı ölçme	SELÇUK GÖRÜCÜ ÜLKÜ ÖZER AYŞE GÜL AYDIN
10. HAFTA				
20.11.2025	08:30-12:20	4	SICAK-SOĞUK UYGULAMALAR • Sıcak ve soğukun organizmaya etkileri • Vücudun ısıya karşı tepkileri • Sıcak uygulama yöntemleri • Termofor ile sıcak uygulama • Lokal sıcak uygulama • Kuru-yaş sıcak uygulama • Daldırma banyoları • Oturma banyosu • Işık uygulaması • Vücudun soğuğa karşı tepkileri • Soğuk uygulama yöntemleri • Buz kesesi ile soğuk uygulama • Genel yaş soğuk uygulama • Genel kuru soğuk uygulama • Buruna, boğaza lokal soğuk uygulama	ÜLKÜ ÖZER
	13:30-15:20	2	LABORATUVAR Sıcak - Soğuk Uygulamalar: • Termofor uygulama • Lokal sıcak kompres uygulama	SELÇUK GÖRÜCÜ ÜLKÜ ÖZER AYŞE GÜL

			- Lokal soğuk kompres uygulama - Buz torbası uygulama	AYDIN
11.HAFTA				
27.11.2025	08:30-12:20	4	İLAÇLARIN UYGULANMASI İlaç Bilgisi - İlaçların sınıflandırılması - İlaçların saklanması, hazırlanması ve uygulanmasında genel ilkeler - İlaç istemi - İlaç kartlarının hazırlanması ve saklanması	ÜLKÜ ÖZER
	13:30-17:20	2	İlaçların Uygulanması İçin Hazırlık - Oral ve parenteral ilaçlar - Enjeksiyona hazırlık - Malzemelerin tanıtılması	ÜLKÜ ÖZER
12.HAFTA				
04.12.2025	08.30-12:20	4	PARENTERAL İLAÇ UYGULAMALARI - 1 Lokal İlaç Uygulamaları - Deriye lokal ilaç uygulaması - Göz, kulak, buruna ilaç uygulaması - Solunum yoluyla ilaç uygulaması Lokal İlaç Uygulamaları - Rektuma ilaç uygulaması - Vajinaya ilaç uygulaması	ÜLKÜ ÖZER
	13:30- 15:20	2	LABORATUVAR - Oral İlaç Uygulama, - Enjektör Malzemelerini Tanıtma	SELÇUK GÖRÜCÜ ÜLKÜ ÖZER AYŞE GÜL AYDIN
13.HAFTA				
11.12.2025	08.30-12:20	4	LABORATUVAR Parenteral İlaç Uygulamaları: - Deriye ilaç uygulama - Göze ilaç damlatma-göz instilasyonu ve göz pomadı uygulama - Kulağa ilaç uygulama - Buruna ilaç uygulama - Ölçülü doz inhaler (ÖDİ) ile ilaç uygulama - Nebulizatör ile ilaç uygulama	SELÇUK GÖRÜCÜ ÜLKÜ ÖZER AYŞE GÜL AYDIN
	13:30- 15:20	2	LABORATUVAR İlaç Uygulamaları Devam: - Vajinaya ilaç uygulama - Rektuma ilaç uygulama	SELÇUK GÖRÜCÜ ÜLKÜ ÖZER AYŞE GÜL AYDIN
14.HAFTA				
18.12.2025	08:30-10:20	2	UYGULAMA SINAVI	SELÇUK GÖRÜCÜ
	10:30-12:20	2	HEMŞİRELİK SÜRECİ (BAKIM PLANI)	SELÇUK GÖRÜCÜ
	13:30- 15:20	2	DERSİN VE UYGULAMALARIN DEĞERLENDİRİLMESİ GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİN ALINMASI	SELÇUK GÖRÜCÜ ÜLKÜ ÖZER AYŞE GÜL AYDIN